

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

κ. ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ Σ. ΘΕΟΧΑΡΗ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΝ ΤΗΣ 24ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1993

Κυρίες και Κύριοι,
Κύριοι Συνάδελφοι,

Κατά τόν 'Οργανισμόν τῆς 'Ακαδημίας ἡ ἐπικειμένη ἐπέτειος τῆς εορτῆς τῆς Παλιγγενεσίας τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εθνους ὀρίζει καί τόν χρόνον τῆς πανηγυρικῆς συνεδρίας τῆς 'Ακαδημίας τῆς ἀφιερωμένης διὰ τήν βράβευσιν ἔργων καί πράξεων σχετιζομένων μέ τόν βίον τοῦ ἔθνους μας. 'Επίσης κατὰ τόν αὐτόν 'Οργανισμόν ἡ σημερινή συνεδρία ὀρίζεται ὡς ἡ ἡμέρα ἀπονομῆς τοῦ 'Εθνικοῦ 'Αριστείου τῶν 'Επιστημῶν τῶν Γραμμάτων καί τῶν Καλῶν Τεχνῶν. Δεδομένου ὅτι ἡ 'Ολομέλεια τῆς 'Ακαδημίας ἀπεφάσισε ἐφέτος τήν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεως τῆς ἀντιστοίχου Τάξεως, ἀπομένει νά προκηρυχθεῖ τὸ ἐπόμενο ἀριστεῖον διὰ τὸ ἔτος 1994, ἤτοι τὸ ἀριστεῖον τῶν 'Ιστορικῶν καί Κοινωνικῶν 'Επιστημῶν. Τὸ ἀριστεῖον αὐτό, προταθὲν ἀπὸ τήν Τάξιν τῶν 'Ηθικῶν καί Πολιτικῶν 'Επιστημῶν, κατὰ τήν συνεδρίαν τῆς 16ης Φεβρουαρίου 1993 ἀπονέμεται εἰς ἕλληνα ἐπιστήμονα, ὁ ὅποιος παραλλήλως πρὸς τὸ σύνολον τοῦ προηγουμένου σπουδαίου ἔργου του, συνέβαλεν εἰς μέγαν βαθμόν καί δι' ἔργου του, συντελεσθέντος κατὰ τήν τελευταίαν τετραετίαν, περισσότερο παντὸς ἄλλου εἰς τήν πρόοδον τῶν 'Ιστορικῶν καί Κοινωνικῶν 'Επιστημῶν. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεως ἢ προτάσεως ἕως τήν 31ην Δεκεμβρίου 1993. 'Η ἀπονομή τοῦ 'Αριστείου θά γίνη κατὰ τήν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς 25ης Μαρτίου 1994.

Μετὰ πρότασιν τῆς Τάξεως τῶν Γραμμάτων καί Καλῶν Τεχνῶν καί ἀπόφασιν τῆς 'Ολομέλειας τὸ βραβεῖον Γεωργίου Ταρνατῶρου-'Ανα-

γνώστου μετ' ἐπάθλου ἐξ 1.000.000 δρχ. διὰ τὴν συγγραφὴν ἀνεκδότου τεκμηριωμένης μελέτης ἀφορώσης τὸ Μακεδονικὸν Ζήτημα κατὰ τὸν 19ον καὶ τὸν 20ον αἰῶνα, ἀπονέμεται εἰς τὸν κ. **Εὐάγγελον Κωφόν**, διὰ τὴν ὑποβληθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς κρίσιν μελέτην.

Ἡ μελέτη αὕτη ἐκτείνεται εἰς 240 μεγάλας ἠλεκτρογραφημένας σελίδας καὶ διαιρεῖται εἰς πέντε κεφάλαια. Εἰς τὸ τέλος τοῦ κειμένου ἐκάστου κεφαλαίου ἐπιτάσσονται αἱ σημειώσεις καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς μελέτης πλουσία βιβλιογραφία ἑλληνικὴ καὶ ξένη. Ἰδιαιτέρως σημαντικὴ εἶναι ἡ εὐρεῖα χρησιμοποίησις σλαβοφώνου (σερβικῆς, βουλγαρικῆς καὶ σκοπιανῆς) βιβλιογραφίας εἰς τὸ πρωτότυπο, ἀλλὰ καὶ ἀγγλοφώνου καὶ γαλλοφώνου.

Ὁ συγγραφεὺς εἰς τὰ δύο πρῶτα κεφάλαια τονίζει τὴν ρευστότητα τῶν συνόρων κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς, τὴν ἐθνικὴν ποικιλίαν καὶ τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν νοτίαν Βαλκανικὴν, τὴν συμμετοχὴν τῶν Μακεδόνων εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ εἰς τὴν νοτίαν Ἑλλάδα, καθὼς καὶ τὸν, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν ἐπαναστατικῶν κινήματων εἰς τὸν βορρᾶν, ἀποκλεισμόν τῆς Μακεδονίας καὶ ἄλλων περιοχῶν ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ ἐλεύθερου κράτους τοῦ 1827.

Οἱ Βούλγαροι ἐμφανίζονται κυρίως ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ κινοῦνται δραστηρίως εἰς ἀνταγωνισμόν μὲ τοὺς Ἕλληνας, ἕως τὸν ρωσοτουρκικὸν πόλεμον καὶ τὴν συνθήκην τοῦ Ἁγίου Στεφάνου (1878), μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Ρῶσοι χαρίζουν ὅλην τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον ἕως τὴν Ἀχρίδα καὶ μεγάλο μέρος τῆς Θράκης, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Χαλκιδικὴν καὶ τὴν Θεσσαλονικὴν, εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Ἡ νεοσύστατος αὕτη ἡγεμονία, μὲ τολμηρὰ βήματα ἀπεσχίσθη ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον τὸ 1870 καὶ κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν παραχώρησιν ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς λατρείας εἰς τὴν σλαβονικὴν γλῶσσαν, καὶ σχολείων διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν μαθητῶν εἰς τὴν βουλγαρικὴν γλῶσσαν, ἀπομακρύνοντάς τους τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν.

Μὲ τὴν ἀκύρωσιν τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τὴν συν-

θήκην τοῦ Βερολίνου ἤρχισεν ἡ σκληρὰ ἀντιπαράθεσις Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων, ἧτοι ὀρθοδόξων Πατριαρχικῶν, Ἑλλήνων καὶ σλαβοφώνων ἑλληνοφρόνων, πρὸς Βουλγάρους σχισματικούς καὶ Βουλγαρόφρονας τῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία κορυφοῦται τὴν τελευταίαν δεκαετίαν τοῦ 19ου καὶ τὴν πρώτην τοῦ 20ου αἰῶνος, ἕως τὴν ἐπανάστασιν τῶν Νεοτούρκων (1908).

Ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει μὲ παραστατικότητά τὰ γνωστὰ δραματικὰ γεγονότα, τὴν ἀνάμειξιν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, τὴν καθοδήγησιν ἀπὸ τὰ Προξενεῖα καὶ κυρίως τὴν δραματικὴν συμμετοχὴν ἱερέων, διδασκάλων, ἀρχιερέων, μὲ φοβερὰς θυσίας, προπάντων ἀπὸ τοὺς πατριαρχικούς ἐντοπίους. Μὲ τὴν κήρυξιν τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου εἰς τὰ 1914 καὶ μὲ τὴν συμμαχίαν τῆς Βουλγαρίας μὲ τὰς κεντρικὰς αὐτοκρατορίας ἐδημιουργήθησαν ζῶναι κατοχῆς τῶν Βουλγάρων εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ ἄλλοῦ, μὲ φοβερὰς συνεπείας διώξεων καὶ φόνων ἑλληνικῶν πληθυσμῶν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου ἀρχίζει κίνησις ἐκκαθαρίσεως τῶν πληθυσμῶν ποὺ διὰ διαφόρους λόγους δὲν μποροῦσαν πιά νὰ ζήσουν εἰς ἐχθρικὸν περιβάλλον ὅπως π.χ. ἦτο ἡ περίπτωσις τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἀφ' ἑνὸς, καὶ τῶν κατοίκων τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας, ποὺ εἶχαν συμπράξει μὲ τοὺς Βουλγάρους ἀφ' ἑτέρου.

Πολλὰς διακριτικὰς συμφωνίας κατευνασμοῦ τῶν ἐχθροτήτων καὶ ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν ἐξετάζει ὁ συγγραφεὺς διὰ τὴν περίοδον τοῦ μεσοπολέμου (1919-1940), ἄλλας γνωστὰς, καὶ ἄλλας ὀλιγώτερον γνωστὰς μεταξὺ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Περιγράφονται ἐπίσης λεπτομερῶς ἡ παρεμβολὴ τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς (KOMINTEPN) καὶ ἡ ταλαντευομένη σύμπλευσις τοῦ ΚΚΕ, καθὼς καὶ τὰ γεγονότα ποὺ ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὸν πόλεμον 1940-1944 μὲ τὴν συμμετοχὴν τῶν ὁμάδων τῆς Ἀντιστάσεως. Ἐπίσης παρουσιάζεται ἡ ἐπέμβασις τοῦ Τίτο καὶ ἡ δημιουργία τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῶν Σκοπίων, ἡ τελικὴ φυγὴ ὅσων εἶχαν υἱοθετήσῃ ἀντεθνικὴν στάσιν καὶ ἡ συγκέντρωσις τους εἴτε εἰς τὰ Σκόπια, εἴτε εἰς τὴν Αὐστραλίαν, εἴτε καὶ εἰς τὸν Καναδᾶ καὶ ἡ δημιουργία ἐκεῖ δραστηρίων ἀνθελληνικῶν

πυρήνων, με τὴν προώθησιν τοῦ νέου δόγματος τοῦ οὕτως ἀποκαλουμένου «μακεδονικοῦ ἔθνους» καὶ τῆς «μακεδονικῆς γλώσσας», φαινόμενα ποὺ ἀποτελοῦν τὴν τελικὴν φάσιν τοῦ προβλήματος.

Ὁ συγγραφεὺς εἶναι τέλειος κάτοχος τοῦ θέματος, ἀνεζήτησε πολλὰ στοιχεῖα ἀπὸ παντοῦ καὶ ἡ μελέτη του εἶναι ἐπίκαιρος καὶ διαβάζεται με ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον.

Μετὰ πρότασιν τῆς *Τάξεως τῶν Θετικῶν Ἐπιστημῶν* καὶ ἀπόφασιν τῆς *Ὀλομέλειας ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν* ἀπονέμει εὐφημον μνείαν εἰς τὸν Ἀρχιπλοίαρχον Π. Ν. ἐ.ἀ. κ. **Νικόλαον Λάχανον** διὰ τὸ βιβλίον του «*Δόξα καὶ Δάφνες*».

Πρόκειται δι' ἕμμεσον ἀφήγησιν τῆς δράσεως τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ κατὰ τὴν περίοδον 1940-1945, με ἀναφοράν, κυρίως τῶν πληρωμάτων τῶν πολεμικῶν καὶ ἐμπορικῶν πλοίων τῆς χώρας κατὰ τὰς πολεμικὰς συγκρούσεις καὶ εἰδικώτερον ἐκείνων, ποὺ κατέληξαν εἰς ἀπώλειαν. Περιέχει τὰ ὀνόματα τῶν τιμηθέντων με παράσημα καὶ μετὰλλια καὶ ἀποτελεῖ κειμήλιον διὰ τὰς οἰκογενεῖας τῶν θυσιασθέντων, ἀλλὰ καὶ τῶν συμμετασχόντων εἰς τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΤΑΞΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

1) Βραβείον Τραπέζης Μακεδονίας-Θράκης μετ' ἐπάθλου ἐξ 1.000.000 δρχ. εἰς μνήμην Μανόλη Ἀνδρόνικου, γιὰ τὴν πλέον ἀξιόλογον ἀνασκαφικὴν δραστηριότητα ἢ ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν ἢ ἐργασίαν, σχετικὴν μὲ ἀνασκαφὰς εἰς τὸν χῶρον τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων (οἱ ὅποῖες εἰς περίπτωσιν ἀνακοίνωσεων ἢ ἐργασιῶν θὰ συνοδεύονται ἀπὸ 5 ἀντίτυπα ἢ ἀντίγραφα), ἕως τῆς 30 Ἀπριλίου 1995. Τὸ βραβεῖον θὰ ἀπονεμηθεῖ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1995.

2) Βραβείον Δημητρίου Κεραμοπούλλου μετ' ἐπάθλου ἐκ 500.000 δρχ. εἰς μνήμην τῆς συζύγου του Ἡροῦς καὶ τοῦ πατρὸς του Ἀντωνίου Δ. Κεραμοπούλλου, διὰ τὴν σύνθεσιν σλαβομακεδονικοῦ λεξικοῦ μὲ ἐλληνικὴν μετάφρασιν καὶ μὲ συστηματικὴν ἐτυμολογίαν τῶν λέξεων καθὼς καὶ προσδιορισμὸν τῆς προελεύσεως τῆς κάθε μιᾶς λέξεως (σλαβικῆς, ἐλληνικῆς, βλαχικῆς, ἀλβανικῆς, λατινικῆς, κλπ.). Προθεσμία ὑποβολῆς ἐργασιῶν εἰς πέντε ἀντίτυπα ἢ δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα, συμφώνως πρὸς τοὺς γενικοὺς ὅρους (ἀριθμ. 4), ἕως τῆς 30 Ἀπριλίου 1994. Τὸ βραβεῖον θὰ ἀπονεμηθεῖ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1994.

3) Βραβείον Γεωργίου Θ. Φωτεινοῦ, μετ' ἐπάθλου ἐξ 600.000 δρχ. διὰ τὴν συγγραφὴν ἀνεκδότου μελέτης, μὲ θέμα: «Οἱ λατινόγλωσσοι Βλάχοι τῆς νότιας Βαλκανικῆς τὸν 18ον καὶ 19ον αἰῶνα». Προθεσμία ὑποβολῆς ἐργασιῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα, ἀνώνυμα, συμφώνως πρὸς τοὺς γενικοὺς ὅρους (ἀριθμ. 4), ἕως τῆς 30 Ἀπριλίου 1995. Τὸ βραβεῖον θὰ ἀπονεμηθεῖ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1995.

ΤΑΞΙΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

1) Ἀριστεῖον Ἱστορικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, ἀπονεμόμενο σὲ Ἑλληνα ἐπιστήμονα, ἐγκατεστημένο στὴν Ἑλλάδα ἢ ἀλλοῦ, ὁ ὁποῖος παράλληλα πρὸς τὸ σύνολο τῆς προηγουμένης σπουδαίας ἐργασίας του, συνέβαλε σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ μὲ ἔργο ποῦ ἐκτελέσθηκε κατὰ τὴν τελευταία τετραετία, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, στὴν πρόοδο τῆς ἐλληνικῆς ἐπιστήμης. Προθεσμία ὑποβολῆς αἰτήσεων ἢ προτάσεων, ὁρίζεται ἡ 31 Δεκεμβρίου 1993. Τὸ Ἀριστεῖο θὰ ἀπονεμηθεῖ κατὰ τὴν πανηγυρικὴ συνεδρία τῆς 25ης Μαρτίου 1994.

2) Βραβεῖον Γεωργίου Θ. Φωτεινοῦ, μετ' ἐπάθλου ἐκ 500.000 δρχ. διὰ τὴν συγγραφὴν ἀνεκδότου μελέτης, μὲ θέμα: «Ἡ Ἐπιστημολογία τοῦ Πλάτωνος». Προθεσμία ὑποβολῆς ἐργασιῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα, ἀνώνυμα, μὲ ρητὸν ὡς ἔνδειξιν, συμφώνως πρὸς τοὺς γενικοὺς ὅρους (ἀριθμ. 4), ἕως τῆς 30 Ἀπριλίου 1994. Τὸ βραβεῖον θὰ ἀπονεμηθεῖ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1994.

3) Βραβεῖον Γεωργίου Θ. Φωτεινοῦ, μετ' ἐπάθλου ἐκ 500.000 δρχ. διὰ τὴν συγγραφὴν ἀνεκδότου μελέτης, μὲ θέμα: «Ἡ Ἐπίδραση τῆς πλατωνικῆς καὶ ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας στὴν διαμόρφωση τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας» μὲ ἐντοπισμὸν εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀριστοτελικῆς καὶ πλατωνικῆς φιλοσοφίας εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας, χωρὶς ὅμως ἐκτενὴ ἀνάλυσιν τῆς ἀριστοτελικῆς καὶ πλατωνικῆς φιλοσοφίας. Προθεσμία ὑποβολῆς ἐργασιῶν εἰς πέντε δακτυλογραφημένα ἀντίγραφα, ἀνώνυμα, μὲ ρητὸ ὡς ἔνδειξιν, συμφώνως πρὸς τοὺς γενικοὺς ὅρους (ἀριθμ. 4), ἕως τῆς 30 Ἀπριλίου 1994. Τὸ βραβεῖον θὰ ἀπονεμηθεῖ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1994.